

En undersøgelse af loppefaunaen i nogle højarktiske ynglefugles reder (Siphonaptera)

af NIELS-ERIK FRANZMANN

(With a summary: An investigation of the flea fauna
in the nests of some high arctic birds).

I perioden 25.6 – 12.8.1974 deltog jeg i The Joint Biological Expedition (Dundee University) til Mestersvig i NØ-Grønland (72°16N, 23°55V). Hovedformålet med turen var at foretage ornithologiske observationer, herunder at kortlægge ynglefuglebestanden i omegnen af Mestersvig. Da Grønlands loppefauna, specielt Østgrønlands, er meget mangelfuldt kendt, benyttede jeg lejligheden til at indsamle et antal reder af forskellige ynglefugle. En bestemmelse af lopperne viste, at der i disse reder optrådte 4 forskellige arter, hvoraf 1 ikke før er påvist i Østgrønland.

Oversigt over de undersøgte reder og deres loppefauna:

Bramgås (*Branta leucopsis*). 1 rede indsamlet 7.7.74, Nyhavn Hills, på stejl klippevæg 15 meter over jorden. Heri *Ceratophyllus v. vagabundus* (9 ♂♂ + 14 ♀♀).

Kortnæbbet Gås (*Anser fabalis brachyrhynchos*). 6 reder.

1. Tunnellelv, 22.7.74, på jord. *Ceratophyllus v. vagabundus* (6 ♂♂, 10 ♀♀). 2. Sammesteds, 22.7.74, på jord. *C. v. vagabundus* (8 ♂♂, 5 ♀♀). 3. Sammesteds, 22.7.74, på jord. *C. v. vagabundus* (1 ♂). 4. Sammesteds, 22.7.74, på jord. *C. v. vagabundus* (3 ♂♂, 1 ♀). 5. Langdyssen, 8.7.74, på jord. *C. v. vagabundus* (11 ♂♂, 7 ♀♀). 6. Langdyssen, 29.6.74, på jord. *C. v. vagabundus* (46 ♂♂, 89 ♀♀)

Havlit (*Clangula hyemalis*). 1 rede indsamlet 6.8.74, Terneø, Noret. Reden, der var nyklækket, indeholdt ingen lopper.

Sandløber (*Crocethia alba*). 1 rede indsamlet 30.7.74, Mestersvig. Reden, der var nyklækket, indeholdt ingen lopper.

Stenpikker (*Oenanthe oenanthe leucorrhoa*). 1 rede indsamlet 10.7.74, Nyhavn Hills, i klipperevne 1/2 meter over jorden. Heri *Ceratophyllus g. gallinae* (1 ♀).

Snespurv (*Plectrophenax nivalis*). 4 reder.

1. Langdyssen, 15.7.74, i ur. *Ceratophyllus g. gallinae* (4 ♂♂, 6 ♀♀). 2. Langdyssen, 15.7.74, i ur. *Megabothris groenlandicus* (3 ♂♂, 6 ♀♀). 3. Langdyssen, 15.7.74, i ur. *C. g. gallinae* (2 ♂♂, 3 ♀♀) og *C. borealis* (9 ♂♂, 12 ♀♀). 4. Labben, 28.7.74 i ur. Ingen lopper.

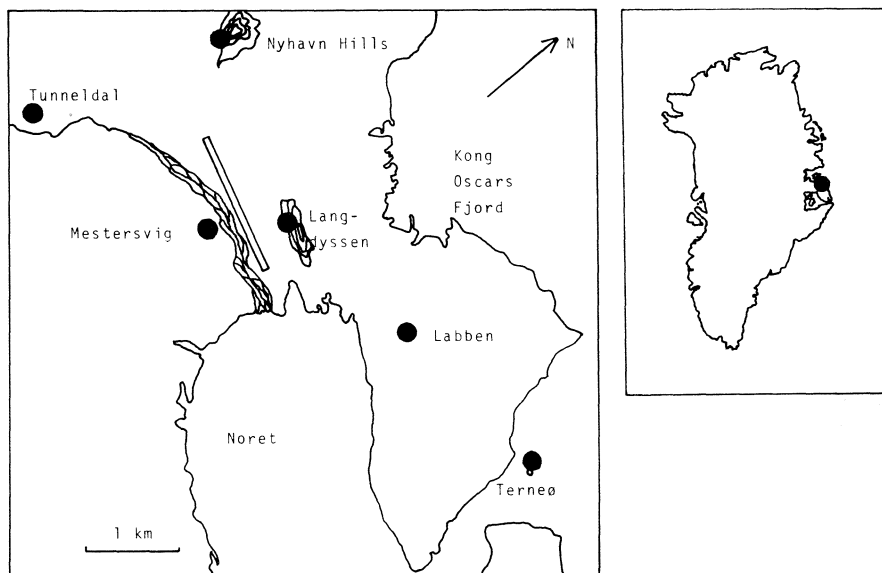

Fig. 1. Indsamlingslokaliteter i omegnen af Mestersvig, Østgrønland, (Location of collecting sites in the Mestersvig district, East Greenland).

Der er kun foretaget få indsamlinger af lopper i Grønland. Oplysninger om disse er samlet af Henriksen (1939). *Ceratophyllus g. gallinae* er således hidtil kun fundet indtil $70^{\circ}27'N$ og kun på Snespurv (*Plectrophenax nivalis*). Denne undersøgelse udvider udbredelsesområdet længere mod nord og føjer endnu en vært til: Stenpikkeren (*Oenanthe oenanthe leucorrhoea*). *Ceratophyllus v. vagabundus* er fundet på østkysten indtil Ella Ø og på måger (*Larus* sp.). Denne undersøgelse føjer endnu to værter til: Bramgås (*Branta leucopsis*) og Kortnæbbet Gås (*Anser fabalis brachyrhynchus*). *Ceratophyllus borealis* er ny for Østgrønland, den er hidtil kun truffet på Vestgrønland, hvor den ligeledes parasiterer Snespurv (*Plectrophenax nivalis*).

Fundet af *Megabothris groenlandicus* i en rede af Snespurv (*Plectrophenax nivalis*) er interessant. Denne loppe er ellers udelukkende knyttet til Lemming (*Dicrostonyx groenlandicus*), på hvilken den er taget op til $73^{\circ}25'N$ på Østgrønland. Fundet kunne indicere, at *M. groenlandicus* i Lemminge-fattige år er i stand til at overleve på Snespurv.

Loppefaunaen i nogle højarktiske ynglefugles reder

SUMMARY:

An investigation of the flea fauna in the nests of some high arctic birds (Siphonaptera).

At Mestersvig, NE-Greenland (72°16N, 23°55W) a sample of breeding birds nests were collected. Four different species of fleas were found to infect the nests: *Ceratophyllus v. vagabundus* in nests of Barnacle Goose (*Branta leucopsis*) and Pink-footed Goose (*Anser fabalis brachyrhynchus*). *Ceratophyllus g. gallinae* was found to parasitise Wheatear (*Oenanthe oenanthe leucorrhoa*) and Snowbunting (*Plectrophenax nivalis*). In nests of snowbunting were also found *Ceratophyllus borealis* and *Megabothris groenlandicus*. The record of *M. groenlandicus* is interesting because this species is known specifically to infect Lemmings (*Dicrostonyx groenlandicus*) and might indicate that this flea could survive on Snowbunting in years deficient in Lemmings.

LITTERATUR

- Henriksen, K. L., 1939: A revised index of the insects of Greenland. – *Medd. om Grønland*, 119 (10): 1–112.
Smit, F. G. A. M., 1954: Lopper. *Danmarks Fauna* 60.
Wahlgren, E., 1903: Aphanipterologische Notizen nebst Beschreibung neuer Arten. *Arkiv for Zoologi*, 1: 181–196.

Forfatterens adresse/Author's address:
Zoologisk Museum, Universitetsparken 15,
DK - 2100 København Ø, Danmark.

MINDRE MEDDELELSE

Det XVII. Nordiske Entomologmøde

Det XVII. Nordiske Entomologmøde afholdes i Bergen, Norge, 2.–4. august, 1977.

Ekskursion 5.–7. august eller 8. august. Program for mødet samt anmodning om tilmeldelse vil blive udsendt senere.

Astrid Löken